

Спеціалізованій вченій раді Д 26.007.03
у Національній академії внутрішніх прав

ВІДГУК

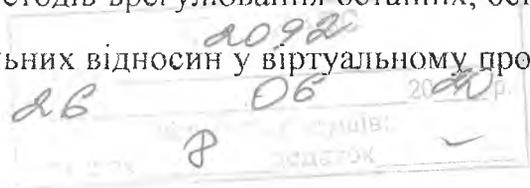
офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Безпалової Ольги Ігорівни на дисертаційну роботу Білобров Тетяни Віталіївни «Адміністративно-правовий статус Департаменту кіберполіції Національної поліції України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертації

Актуальність теми дисертації обумовлена її практичним та теоретичним значенням як для удосконалення правової системи держави, так й для підвищення ефективності діяльності органів та підрозділів Національної поліції України, зокрема – Департаменту кіберполіції.

Сьогодні, в умовах розвитку та підвищення престижу діяльності органів та підрозділів Національної поліції України, неабиякого значення та актуальності набирають питання забезпечення належного правового поля функціонування останніх, що пов'язано з рядом законодавчих прогалин, що потребують свого удосконалення. Відтак, наразі одним із пріоритетних напрямків удосконалення діяльності органів та підрозділів Національної поліції України є встановлення особливостей адміністративно-правового регулювання такого органу Національної поліції України як Департаменту кіберполіції, що сьогодні виступає одним із головних суб'єктів забезпечення кібербезпеки держави.

В той же час, інтенсивний розвиток суспільних відносин у віртуальній сфері зумовлює пошук нових форм та методів врегулювання останніх, оскільки поряд із розвитком та існуванням суспільних відносин у віртуальному просторі,

відповідно до закон, розвиваються також суспільні відносини та явища, що порушують права та основоположні свободи не лише окремих громадян, людини, а також права та законні інтереси приватних підприємців та навіть органів державної влади. У зв'язку з цим, активізується питання щодо визначення адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції Національної поліції України з метою ефективної реалізації державної політики у сфері забезпечення кібернетичної безпеки та протидії кіберзлочинності.

Таким чином, викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертаційного дослідження Білобров Т. В., об'єктом якого визначено – правовідносини, що виникають під час реалізації адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції Національної поліції України; а предметом дисертаційного досліджено визначено адміністративно-правовий статус Департаменту кіберполіції Національної поліції України.

Крім того, тема дисертації відповідає положенням Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України від 5 жовтня 2017 р. № 2163-VIII; Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015; Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, схвалених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019; а також, основним напрямом наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 рр. та Плану науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт Національної академії внутрішніх справ на 2020 рік.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Методологія дослідження окресленої проблеми обрана відповідно до об'єкта та предмета дисертаційної роботи, виходячи зі сформульованої мети та відповідних завдань. Це дозволило здобувачеві розглянути визначену проблематику у динаміці та взаємозв'язку з явищами суспільного розвитку.

Мета дисертаційного дослідження сформульована таким чином, щоб на основі аналізу чинного законодавства України та відповідних підзаконних

нормативно-правових актів, узагальнення практики їхньої реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції в Україні, а також шляхи його удосконалення. Таку мету дисертантка досягає на основі врахування досягнень теорії держави та права, адміністративного права і процесу, поліцейського права, міжнародного права та інших галузевих правових наук.

Відповідно до поставленої мети в дисертації виконано такі завдання:

- 1) досліджено поняття та сучасний стан кібербезпеки в Україні;
- 2) охарактеризовано органи Національної поліції України як суб'єкта забезпечення кібербезпеки;
- 3) проаналізовано нормативні засади забезпечення кібербезпеки Національною поліцією України та з'ясовано місце серед них адміністративно-правового регулювання;
- 4) визначено поняття та елементи адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції в Україні як міжрегіонального територіального органу поліції;
- 5) систематизовано завдання та функції Департаменту кіберполіції в Україні;
- 6) охарактеризовано права та обов'язки Департаменту кіберполіції в Україні;
- 7) визначено територіальну юрисдикцію підрозділів Департаменту кіберполіції в Україні;
- 8) розкрито сутність юридичних гарантій діяльності Департаменту кіберполіції в Україні;
- 9) узагальнено зарубіжний досвід діяльності органів поліції у сфері протидії кіберзлочинам та визначені можливості його використання в Україні;
- 10) сформульовано пропозиції щодо удосконалення адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції в Україні.

Досягти обраної мети та завдань дослідження дозволяє не лише логічно побудований та грамотно викладений матеріал у дисертації, але й опрацьована наукова література, список якої можна вважати цілком повним та достатнім, оскільки вивчені та проаналізовані теоретичні положення вчених, які досліджували проблеми адміністративно-правового статусу органів та підрозділів Національної поліції України. Крім того, здійснений критичний аналіз норм чинного національного та міжнародного законодавства.

Також, матеріали дисертаційного дослідження використовуються у

науково-дослідній діяльності та у навчальному процесі, що підтверджується відповідними актами впровадження результатів наукового дослідження.

Таким чином, можна цілком впевнено стверджувати, що дана робота є комплексним науковим дослідженням, що виконане дисертантом особисто на високому науково-методичному рівні. Вищевказане дає підстави стверджувати, що сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації мають достатню міру обґрунтованості та достовірності.

Наукова новизна одержаних результатів

Дисертація Білобров Т. В. є одним із перших у вітчизняній правовій науці цілісним комплексним дослідженням адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції Національної поліції України.

У науковій роботі дисертантом висунуто низку положень, нових у концептуальному розумінні й важливих для юридичної практики, з яких на особливу увагу заслуговують наступні:

– автором вперше визначено сутність та зміст адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції Національної поліції України як характеристику правового положення відповідного суб'єкта забезпечення кібербезпеки, що включає в себе наступні елементи: 1) порядок утворення та припинення, найменування та місце в структурі апарату та механізму держави; 2) правові норми, що встановлюють статус Департаменту кіберполіції України як міжрегіонального територіального органу поліції; 3) принципи служби в поліції; 4) цілі та завдання; 5) компетенцію (предмет відання та функції), 6) повноваження; 7) правові форми та методи їх реалізації; 8) юридичні гарантії; 9) правові обмеження; 10) юридична відповідальність;

– сформульовано пропозиції щодо удосконалення організаційного забезпечення діяльності Департаменту кіберполіції Національної поліції України, зокрема запропоновано: 1) закріпити на законодавчому рівні ключовий термін «кібербезпека»; 2) запровадити механізм взаємодії на внутрішньовідомчому рівні – з іншими оперативними підрозділами блоку кримінальної поліції, науково-дослідними експертно-криміналістичними

центрами та слідчими підрозділами; на внутрішньодержавному рівні – з іншими правоохоронними органами України, трудовими колективами, громадськими організаціями та населенням; на міжнародному рівні – з правоохоронними органами інших країн, міжнародними установами та організаціями з питань забезпечення кібербезпеки та протидії кіберзлочинності; 3) запровадити системний підхід до реалізації міжнародних документів, що регламентують забезпечення кібербезпеки держави та протидії кіберзлочинності;

– запропоновано визначити чіткий механізм моніторингу кіберзагроз, кібератак та кіберінцидентів як основи для попередження форм кіберзлочинності, розробки методологічних рекомендацій по забезпеченню кібербезпеки, моделювання та прогнозування можливих потенційних та реальних кібератак, виявлення та оперативна нейтралізація кіберзагроз.

Також, заслуговує на увагу висновок дисертанта щодо удосконалення нормативно-правового регулювання забезпечення кібербезпеки, в тому числі доцільним для прийняття є спеціальний нормативно-правовий акт про кіберполіцію, яким би було докладно врегульовано статус відповідного міжрегіонального територіального органу поліції, включаючи принципи організації та діяльності, мету, завдання, повноваження, компетенцію, особливості умов та підстав прийняття на службу, відповідальність та інші питання адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції та його службовців; 7) подальший розвиток міжнародного співробітництва у сфері забезпечення кібербезпеки та протидії злочинності, включаючи співпрацю України та НАТО.

Окрім того, автор досить слушно вказує, що доцільним є розмежування є категорій «національної системи кібербезпеки» та «системи забезпечення кібербезпеки», з яких першу доцільно розуміти як сукупність всіх компонентів, за допомогою яких досягається кібербезпека, а саме: 1) суб'єктів та здійснюваних ними заходів (система забезпечення кібербезпеки); 2) об'єктів кібербезпеки та кіберзахисту як частини системи, що зазнають впливу з боку

суб'єктів; 3) норм права, що є основою для забезпечення кібербезпеки через встановлення зв'язків між суб'єктом та об'єктом – прямих та зворотних.

Автором розроблено й інші наукові положення, що є новими для теорії адміністративного права. Обґрунтовуючи загальні положення, дисертантка сформулювала також ряд часткових висновків, пропозицій та рекомендацій, що теж характеризуються науковою новизною та практичною цінністю і в сукупності вирішують важливе теоретичне та практичне завдання підвищення ефективності реалізації адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції Національної поліції України.

Повнота викладення матеріалів в публікаціях, положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Висновки та рекомендації, запропоновані автором у науковій роботі, є цілком обґрунтованими та можуть бути покладені в основу розробки нормативно-правових актів, дія яких спрямована на удосконалення адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції Національної поліції України. У навчальному процесі положення роботи можуть бути використані при викладанні дисциплін: «Адміністративне право», «Актуальні проблеми адміністративного права та процесу», «Судові та правоохоронні органи в Україні», «Адміністративна діяльність поліції» тощо. Основні висновки дослідження можуть бути використані у сфері науково-дослідної діяльності для подальшого дослідження актуальних питань адміністративно-правового статусу Департаменту кіберполіції Національної поліції України. Використання одержаних результатів у правозастосовній діяльності дозволить покращити практичну діяльність Департаменту кіберполіції Національної поліції України.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Оцінюючи належним чином зміст дисертаційного дослідження, вважаємо необхідним надати ряд зауважень щодо положень дисертаційної роботи, що потребують уточнення. Крім того, окремі зауваження стосуються спірних

питань і потребують від дисертанта, як вбачається, додаткової аргументації.

1. Так, у підрозділі 1.1. Поняття та сучасний стан кібербезпеки в Україні, автор вказує, що кіберпростір як цілком відмінне від фізичного простору середовище має свою специфіку при реалізації в ньому суспільних відносин. При цьому слушним вбачаємо визначити, у чому саме проявляється так специфіка? У чому її зміст?, що надасть повною мірою розкрити уявлення про сутність такого явища як кіберпростір;

2. у підрозділі 1.2. Органи Національної поліції України як суб'єкт забезпечення кібербезпеки. дисертант зазначає про провідну роль органів Національної поліції як одного з основних суб'єктів національної системи кібербезпеки. На наш погляд цілком слушним було б визначення ролі та місця Департаменту кіберполіції серед інших органів та підрозділів Національної поліції України, що буде мати своїм наслідком – визначення особливостей його адміністративно-правового статусу;

3. у підрозділі 1.3. Нормативні засади забезпечення кібербезпеки Національною поліцією України та місце серед них адміністративно-правового регулювання, наголошено на прийнятті спеціального закону для кіберпростору, проте автор лише у загальному вигляді надає пояснення з приводу зазначеного закону. Натомість доцільним було б визначення назви такого закону, його мети, змісту та структури, що надало б повне уявлення про сутність такого нормативно-правового акту;

4. у підрозділі 2.1. Завдання та функції Департаменту кіберполіції в Україні дисертації автор робить висновок, що завдання та функції Департаменту кіберполіції Національної поліції України є важливою складовою визначення особливостей його діяльності та адміністративно-правового статусу, оскільки ефективне виконання Департаментом кіберполіції Національної поліції України своїх повноважень залежить від чіткого законодавчого розуміння його завдань та функцій як базового елемента адміністративно-правового статусу будь-якого органу державної влади. Слушним вбачаємо визначення первинного елемента адміністративно-

правового статусу Департаменту кіберполіції;

5. у висновках до розділу 2 дисертації, автор вказує, що слід відносити до загальних та спеціальних завдань Департаменту кіберполіції Національної поліції України, проте не зазначає, що являють собою загальні та спеціальні завдання Департаменту кіберполіції.

ВИСНОВОК

В цілому дисертація «Адміністративно-правовий статус Департаменту кіберполіції Національної поліції України» є завершеною науковою працею, а її зміст та опубліковані статті автора дають можливість зробити висновок, що наукова робота за рівнем, повнотою і значенням для юридичної науки та практики вирішує важливе завдання і відповідає актуальним вимогам законодавства, що висуваються до такого роду робіт і за своєю сутністю та змістом повністю відповідає п.п. 9, 11-13 Порядку присудження наукових ступенів, а її автор, **Білобров Тетяна Віталіївна**, заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри

поліцейської діяльності та

публічного адміністрування

Харківського національного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор,

Заслужений діяч науки і техніки України

Ольга БЕЗПАЛОВА

